

ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΩΝΤΑΣ ΤΟ 1985

Ένα αστέρι κι ένα περιστέρι.

Δυο αιώνια σύμβολα στην τυφλή περιπλάνησή μας στα σκοτάδια του κόσμου.

Μια αστραπή και μια φωνή της πανανθρώπινης αγωνίας και πορείας μας μες από τις συμπληγάδες του σήμερα για ένα καλύτερο αύριο.

Το 1985 πιά δε μας ανήκει.

Η παρουσία του αντιφατική.

Μας χάρισε στιγμές δημιουργικές, στιγμές αγάπης, δικαιοσύνης, κατανόησης, αδελφότητας, στιγμές αλληλεγγύης και θυσίας απαρμιλλής, μα, και στιγμές ντροπής, απάνθρωπες στιγμές, πνιγμένες μες στον όλεθρο και το αίμα του συνάνθρωπου, πείνας στιγμές.

«Ποιός θα χωρίσει τη ζημιά απ' το κέρδος;»

Σίγουρα δεν μπορεί κανείς με βεβαιότητα να προδιαγράψει μακροπρόθεσμα τις συνέπειες από τις πράξεις και τις παραλείψεις της χρονιάς που πέρασε.

Σημαντικά παγκόσμια γεγονότα, όπως η συνάντηση των ηγετών των δύο υπερδυνάμεων, η έκφραση της επιθυμίας για μείωση των εξοπλισμών, φέρνουν ελπιδοφόρα μηνύματα, ενώ από την άλλη μεριά η ωμή βία και η τρομοκρατία σ' όλο τον κόσμο, η εκμετάλλευση και ο ρατσισμός, σα μαύρα σύννεφα σπεύδουν να σκεπάσουν το λίγο γαλάζιο ουρανό.

Τι κρίμα, ακόμα να μην έχει φτάσει στην καρδιά μας το θείο μήνυμα αγάπης από την ταπεινή φάτνη της Βηθλεέμ!

Τι κρίμα, τον Ηρώδη ακόμα να τιμάει η γη!

Με το 1985 έκλεισε και ο πρώτος χρόνος έκδοσης του περιοδικού μας στην Κόνιτσα.

Παρά τα τόσα προβλήματα, στάθηκε στα πόδια του και θέλουμε να πιστεύουμε πως, με τη συμπαράσταση των φίλων του – αυτών που ζούν εδώ και των ξενιτεμένων – , την καινούρια χρονιά ακόμα πιο καλά θα πάει.

Ευχόμαστε το 1986 να είναι χρονιά αγάπης, ειρήνης, δικαιοσύνης, συναδέλφωσης και προκοπής.

ΒΥΡΣΟΔΕΨΕΙΟ

Τέσσερα χρόνια αβεβαιότητας

Τέσσερα χρόνια περίπου μετά την παλλαϊκή εκείνη κινητοποίηση, για τη μετατροπή του βυρσοδεψείου σε μίαν άλλη βιομηχανική μονάδα που δε θα καταστρέψει το θαυμάσιο φυσικό περιβάλλον της Κόνιτσας και τη δρομολόγηση άλλων μορφών ανάπτυξης της περιοχής, αισιόδοξη προοπτική δε διαφαίνεται.

Οι εργασίες ολοκλήρωσης των κτιριακών εγκαταστάσεων και διαμόρφωσης του γύρω χώρου συνεχίζονται μάλλον έχουν τελειώσει – ο μηχανικός εξοπλισμός βρίσκεται μέσα στο κτίριο, ο ημερήσιος τύπος των Γιαννίνων μας υπενθυμίζει την ανεπιθύμητη παρουσία – όχι τυχαία ασφαλώς – με χριστουγεννιάτικες και πρωτοχρονιάτικες ευχές και η δανειοδότηση συνεχίζεται κι αυτή, για να κάνει τα πράγματα ακόμη δυσκολότερα.

Οι δύο συναντήσεις – συσκέψεις, που πραγματοποιήθηκαν στην αρχή του Φθινοπώρου, με πρωτοβουλία του Δήμου και συμμετοχή του επιχειρηματία, στα γραφεία του Δήμου η πρώτη, στο γραφείο του κ. Νομάρχη η δεύτερη, δεν απέφεραν καρπούς.

Στις παραπάνω συναντήσεις όλοι εκφράσανε την επιθυμία εξεύρεσης κάποιας λύσης, πλην όμως σε πρακτικό επίπεδο διαφάνηκε αδιέξοδο.

Ο επιχειρηματίας, που θα μπορούσε ίσως να παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη εναλλακτική πρόταση, αφού μάλιστα, όπως δήλωσε δεν επιθυμεί να ρθει σε ρήξη με το λαϊκό αίσθημα και θέλει να βοηθήσει, κανένα βήμα δεν έκανε προς την κατεύθυνση αυτή. Αλλ' ούτε άλλοι φορείς – «ΕΛΚΕΠΑ» «ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.», τους οποίους επισκέφτηκε αντιπροσωπεία από την Κόνιτσα, υπέδειξαν, μέχρι σήμερα, κάποια συγκεκριμένη διέξοδο, παρά την προθυμία τους να βοηθήσουν. Ασφαλώς χρειάζονται νέες επαφές και συνεχής επικοινωνία, γιατί κανένας δε μπορεί να ισχυ-

ριστεί ότι το χρέος εξαντλήθηκε με μια επίσκεψη.

Ως τελευταία εξέλιξη αναφέρουμε την πληροφορία ότι υπογράφηκε από τον κ. Νομάρχη δίχρονη παράταση εγκατάστασης των μηχανημάτων.

Η παράταση αυτή, ενώ, ενδεχόμενα, εξυπηρετεί τον επιχειρηματία και βγάζει την κυβέρνηση από τη δυσκολία να πάρει άμεσα θέση, είναι μια λύση επικίνδυνη, γιατί αν σήμερα η μετατροπή είναι μια υπόθεση δύσκολη, αύριο, που οι οικονομικές απαιτήσεις του επιχειρηματία θα είναι μεγαλύτερες και οι κοινωνικοί προσδιορισμοί απρόβλεπτοι, θα είναι ακόμη δυσκολότερη.

Υπάρχει, όμως, κι ένα άλλο θέμα: Γιατί αποδεκτές και επιθυμητές για την περιοχή μας μορφές ανάπτυξης όπως αξιοποίηση των λουτρών Αμαράντου και Καβασίων, τουριστική υποδομή μέσω της Εταιρείας Λαϊκής Βάσης ή άλλων φορέων, που μπορεί να περιλαμβάνει ανέγερση ξενοδοχείων, εγκατάσταση «τελεφερίκ» κ.ά., δεν προχωρούν καθόλου ή – στην καλύτερη περίπτωση – θυμίζουν το βηματισμό χελώνας;

Κι αν ακόμη αποκλείσουμε τη βάσιμη υποψία ότι η παραπάνω καθυστέρηση δεν είναι άσχετη με συγκεκριμένα οικονομικά συμφέροντα, ποιός μπορεί να αρνηθεί το απαράδεκτο συνύπαρξης στον ίδιο χώρο αύριο, κοντά – κοντά, ενός βυρσοδεψείου κι ενός ξενοδοχείου ή νοσοκομείου ή ενός ζωτικού χώρου για τους λουόμενους των λουτρών που προαναφέραμε;

Είναι απαραίτητο το βυρσοδεψείο να απομακρυνθεί άμεσα και οριστικά από την Κόνιτσα και είναι το ίδιο απαραίτητο οι άλλοι αναπτυξιακοί τομείς να προωθηθούν χωρίς καθυστέρηση.

Σ.Ε.

Οι προλήψεις και οι δεισιδαιμονίες τα παλιότερα χρόνια ήταν έντονες στη συνείδηση των απλών ανθρώπων, που κατέφευγαν σε ξόρκια για να αποφύγουν ένα ενδεχόμενο κακό. Γι' αυτό συχνά απέδιδαν κάποιο συμβάν ή ατύχημά τους σε παράλειψη των εξορκισμών.

Το μάτιασμα θεωρούνταν ένα κακό που ήταν η συνέπεια της ζήλειας και της κακογλωσσιάς. «Πήρε από μάτι κι έσκασε». «Το μάτι σπάει την πέτρα». Για να μην τους πιάνει το μάτι έβαζαν σκόρδο για άμυνα.

Από τις προλήψεις αυτές δεν ήταν απαλλαγμένοι και οι μαστόροι, οι Πυρσογιαννίτες, που έχτιζαν σπίτια στα χωριά, όπου ταξίδευαν μπουλούκια.

Αναφέρομαι σε μια ιστορία που συνέβηκε σε μπουλούκι από Πυρσογιαννίτες μαστόρους το '19. Ο Μαστρογιάννης Σχόρεμας (Παπαρούκος) με την παρέα του έχτιζαν στο Κουρεμάδι, ένα χωριό της Μουργκάνας, της επαρχίας Φιλιατών, το σπίτι του τότε άρχοντα του χωριού, Αναγνώστου.

Όταν το έργο τελείωσε, ο άρχοντας σπιτονοικοκύρης ετοίμασε το τραπέζι (ζιαφέτι), που θα γινόταν το βράδυ και θα καλούσε τους μαστόρους να φάνε και να κάνουν τον τελικό λογαριασμό, να πάρουν τα κράνια (λεφτά), που έκανε η δουλειά τους.

Ο Τάκης Παπακώστας, μαστορόπουλο τότε στο μπουλούκι, το απόγευμα της ίδιας ημέρας που θα γινόταν το ζιαφέτι, έτυχε να περάσει από το καινούριο σπίτι, που μόλις είχε τελειώσει και δεν είχε ακόμη παραδοθεί στο νοικοκύρη και είδε το πρέκι στην πόρτα σπασμένο στη μέση.

Είχε σπάσει από το βάρος του τοίχου που ήταν από πάνω του.

Το πρέκι (υπέρθυρο) της πόρτας, όπως και όλα τα άλλα πρέκια των παραθυριών, ήταν πέτρινα, μονοκόμματα. Το βά-

ρος τους, ανάλογα και με τις διαστάσεις, εξαρτιόταν και από το πόσο βάρος σήκωνε ο γάιδαρος ή τα μουλάρια των μαστόρων, που τα κουβαλούσαν από το νταμάρι.

Μόλις είδε το μαστορόπουλο το πρέκι σπασμένο τα 'χασε.

Τρέχει στο αμηλικό που ήταν οι μαστόροι και περίμεναν να έρθει η ώρα να πάνε στο ζιαφέτι και τους λέει: Το και το.

Όλοι ανησυχούσαν και πέσαν σε σκέψη· πως θα ιδούν το αφεντικό στα μάτια, που τους ετοίμαζε το βράδυ τραπέζι και πως θα πάρουν τα χρήματα, όταν στο σπίτι, πριν καλά τελειώσει, σπάνε τα πρέκια.

Υστερα από πολλή σκέψη, ξεκινάει ο Μαστρογιάννης για το παλιό σπίτι που έμενε ακόμη ο Αναγνώστου και αφού καλησπέρισε έκατσε δίπλα στο αφεντικό, κουλουριασμένος στο ταλαγάνι του.

Αφεντικό, του λέει. Σε ζηλεύουν και σε φθονούν στο χωριό οι χωριανοί σου, που είσαι καλός νοικοκύρης. Η ζήλεια φέρνει κακό. Γι' αυτό στο καινούριο σπίτι να κρεμάσεις ένα σκόρδο να μη πάρει από μάτι. Το μάτι σχίζει την πέτρα, όπως πιστεύουν όλοι. Και τώρα μάλιστα. Να πάμε μαζί γρήγορα.

Όταν όμως πήγαν να κρεμάσουν το σκόρδο στην πόρτα της εισόδου, είδαν το πρέκι σπασμένο. Ο Μαστρογιάννης έδειξε κάπως ευχαριστημένος για λογαριασμό του άρχοντα αφεντικού που το κακό ήταν μικρό και δεν χτύπησε στην οικογένειά του, αλλά στο πρέκι της πόρτας, που ξαναγίνεται.

Είδες, αφεντικό, τι κάνει το μάτι που σου έλεγα; σχίζει την πέτρα. Ευτυχώς που τόσο να 'ναι το κακό.

Κι ο άρχοντας Αναγνώστου έμεινε ευχαριστημένος που το φθονερό και ζηλιάρικο μάτι των χωριανών του δε χτύπησε στη φαμελιά του, αλλά στις άψυχες πέτρες του

ΤΑ ΚΑΖΑΝΙΑ

Του Θόδωρου Γκούτου

Το Γανναδιό είναι σχετικά μικρό χωριό και οι όποιες πολιτιστικές εκδηλώσεις γίνονται σε οικογενειακή ατμόσφαιρα. Παλιότερα οι χωριανοί έβρισκαν την ευκαιρία να γλεντήσουν στους γάμους, στο πανηγύρι στις 8 Νοεμβρίου, τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα, τις Απόκριες, την Καθαρή Δευτέρα στα Λειβάδια, στα επιστρόφια της νύφης, στην κουλούρα και στους αρραβώνες, στις ονομαστικές γιορτές, στην άφιξη ή αναχώρηση κάποιου ξενιτεμένου, την Πρωτομαγιά στα στάδια της Βόρτσας, στα πανηγύρια της Πουρνιάς, της Μεσαριάς και του Μοναστηριού όπου πήγαιναν όλοι οι χωριανοί στο αλώνισμα και στον τρύγο από ορισμέ-

νους, στα καζάνια όταν σκότωναν αγριογούρουνο (με μεζέ τα εντόσθια), για να ανταποδώσουν το χορό που θα έκανε κάποιος στο σπίτι του (εσπερίδες), στα πολύ συχνά ζιαφέτια με κοκορέτσι ή κεμπάπ στο ύπαιθρο και έκτακτα τις άλλες γιορτές ή καθημερινές όταν του έκανε κέφι.

Σήμερα στο χωριό μένουν μόνιμα 21 κάτοικοι και όλες αυτές οι εκδηλώσεις είναι υποτονικές ή εξέλιπαν. Οι ξενιτεμένοι Γανναδιώτες που αγαπούν με πάθος το χωριό τους το επισκέπτονται ομαδικά το Πάσχα, το καλοκαίρι με κορυφαία εκδήλωση τη συνεστίαση του Συλλόγου στο Μεσοχώρι στις 15 Αυγούστου και στα καζάνια το πρώτο δεκαπενθήμερο του Νοεμβρίου.

ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΤΟΥ

καινούριου σπιτιού του.

Έτσι συνεχίστηκε το βράδυ στο σπίτι του άρχοντα το φαγοπότι των μαστόρων, το ζιαφέτι.

Έγινε λογαριασμός και πήραν τα κράνια.

Η ιστορία αυτή είναι πραγματική και όπως μου τη διηγήθηκε ο Τάκης Παπακώστας, το μαστορόπουλο της παρέας.

Σε μια άλλη παρέα μαστόρων από την Πυρσόγιαννη καταγράφουν στο ενεργητικό της το εξής έντεχνο και έξυπνο περιστατικό. Μονάχα που δεν κράτησα στη μνήμη μου ποιά ήταν αυτή η παρέα, αυτό το μπουλούκι.

Κάπου στο Τσάμικο, ένα μπουλούκι έμπλεξε με έναν τούρκο κακοπληρωτή και όταν τελείωσε το σπίτι που του έχτισαν δεν ήθελε να τους πληρώσει.

Μάταια οι μαστόροι τον παρακαλούσαν να τους πληρώσει. Αυτός τίποτε.

Αφού με το καλό ο τούρκος δεν έπαιρνε χαμπάρι, οι μαστόροι άρχισαν να τον καταριούνται. Σκέφτηκαν τι τρόπο να βρουν να πάρουν τα λεφτά τους.

Τους ήρθε μια ιδέα που άρχισαν κτώλας να την κάνουν πράξη. Πήραν μια ζων-

τανή χελώνα και την έκλεισαν σε μια σκαλότρυπα του σπιτιού – είναι μια τρύπα στον τοίχο που περνούν τα διαζύγια της σκαλωσιάς.

Σε λίγο η χελώνα άρχισε να σκούζει: ήου, ήου, ήου...

Φωνάζουν τον τούρκο – αφεντικό και του λένε: Έλα ν' ακούσεις τό αίμα μας που χύσαμε εδώ στο σπίτι σου, που φωνάζει και δεν θα σας αφήσει ήσυχους σ' όλη σας τη ζωή, αν δεν μας πληρώσετε.

Όταν άκουσε ο τούρκος έμεινε.

Πού να φανταστεί ο τούρκος το τέχνασμα των μαστόρων. Πίστεψε πως πραγματικά είναι το αίμα και ο ιδρώτας τους και πως δε θα βρίσκουν ησυχία αυτός και η οικογένειά του.

Έτσι φοβήθηκε και έδωσε τα λεφτά στους μαστόρους.

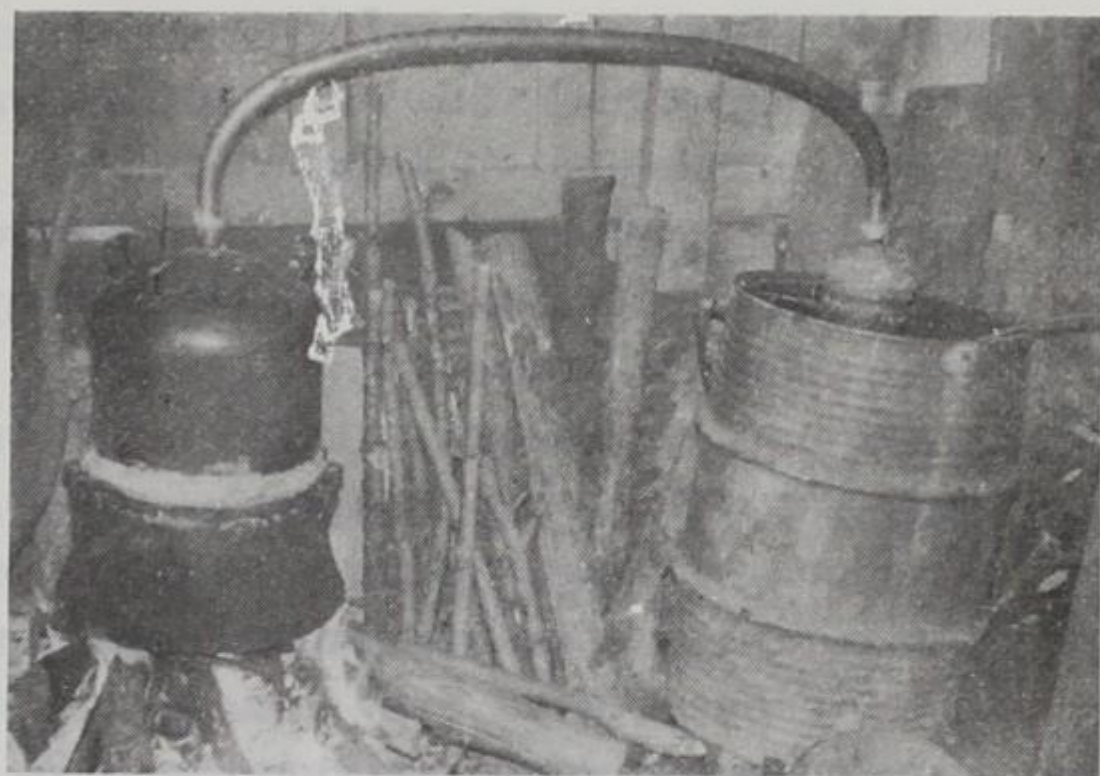
Τέτοιες ιστορίες, οι μαστόροι της Πυρσόγιαννης, οι παλιοί μαστόροι, είχαν πολλές που τις διηγούνταν και λίγες απ' αυτές διασώζονται μια και τώρα μπουλούκια μαστόρων δεν υπάρχουν, όπως τότε!

Σύμφωνα με την απογραφή της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας το 1961 το Γανναδιό είχε 19 στρέμματα αμπελώνες. Προπολεμικά παρήγαγε 130.000 οκάδες σταφύλια. Στα αμπέλια, στις κλιματαριές αλλά κυρίως στα πέργουλα γύρω στις παρυφές των ποτιστικών κυρίως χωραφιών, υπήρχαν διάφορες ποικιλίες σταφυλιών όπως ροδίτης, σιδερίτης, φράουλα, μοσχοστάφυλο, βόσκα, μάνθος, νεϊμπίνα, μακρούδι ντουβρινό, κορίθι, διαλεχτό, φτακοίλι, κολοκυθιά, ξυνόμαυρο, κέρινο, σταφίδα, γρέντζουλα και μεταπολεμικά Αμερικάνικα μπολιασμένα κατά της φυλλοξήρας και χονδρόπετσα Γαλλικά.

Το στούμπισμα των σταφυλλιών μετά τον τρύγο γίνεται με τον στούμπο σε ειδικό καδί. Ο μούστος και τα τσίπουρα (στέμφυλα) ρίχνονται σε κάδους χωρητικότητας μέχρι 1.500 οκάδων. Το καπάκι του κάδου μένει ανοιχτό για δέκα μέρες μέχρι που βράσει το κρασί. Κατόπιν σφραγίζεται μέχρι την απόσταξη που γίνεται σε ειδικά ευρύχωρα μαγειριά (καζαναριά). Η αλληλοβοήθεια είναι παράδοση στο Γανναδιό. Οι τουρίστες θα τρέξουν τότε να χωθούν στους κάδους να βγάλουν με τους κουβάδες τα τσίπουρα να σύρουν το φρέσκο κρασί στα βαρέλια, να κουβαλήσουν με τα καρότσια τα τσίπουρα στα καζαναριά, κυρίως όμως να ξεκαζανιάσουν τα τσίπουρα και να χαρούν την παρέα και να κάνουν κεφάλι με το πρωτοστάλαγμα της ρακής.

Προπολεμικά το Γανναδιό είχε 14 ιδιωτικούς άμβυκες (καζάνια με ογλά). Σήμερα χρησιμοποιούνται μόνο τέσσερες. Η άδεια λειτουργίας κατ' έτος εκδίδεται από την Εφορία Κόνιτσας και κοστίζει 96 δρχ. κατά άτομο (διήμερο) και κατόπιν βεβαίωσης του Προέδρου της Κοινότητας περί της παραγωγής σταφυλιών εκάστου. Η σφράγιση και η αποσφράγιση των καζανιών γίνεται από τον Πρόεδρο της Κοινότητας και έναν Σύμβουλο από τότε που καταργήθηκε ο Σταθμός Χωροφυλακής στη Μόλιστα. Η διάρκεια αποσφραγίσεως είναι ανάλογη με τα διήμερα για τα οποία ο

ιδιοκτήτης του καζανιού έβγαλε άδεια. Δικαίωμα να αγοράσει καζάνι στην περιοχή μας παλιότερα είχε ο καθένας παραγωγός σταφυλιών. Μπορούσε ακόμη και να το πουλήσει. Οι ιδιοκτήτες των καζανιών παίρνουν ξάι 1/2 κιλό ρακή για κάθε ξένη καζανιά.

Μέσα στη μπόχα του καπνού και τη μυρωδιά της φρέσκης ρακής στα καζαναριά συχνάζουν εναλλακτικά οι χωριανοί. Εύχονται καλώς κάμετε, καλοξοδεμένη και του χρόνου με υγεία. Τραγουδούν και κερνούν όλους λουκούμι, καφέ, ρακή, κρασί, τουρσί (ξυνάδια), καρύδια, κάστανα και πατάτες, κρεμμύδια και κυδώνια ψητά στα κάρβουνα. Όταν όμως έρχονταν τα όργανα (ντόπιοι οργανοπαίχτες, γύφτοι) έφτιαχναν διάφορους μεζέδες όπως πατσά, γίδα βραστή, ρέγγες, τζιαμπόχελα και σουβλιμάδες ή μπριζόλες.

Φέτος στις 9 Νοεμβρίου ήρθαν γύρω στους 40 τουρίστες να διασκεδάσουν στα καζάνια. Επειδή όμως δε τους χωρούσε όλους το καζαναριό του Γεωργίου Τζιμινάδη ο Πρόεδρος του Συλλόγου Γεώργιος Δερμιτζάκης έκανε την πρόταση να διασκεδάσουμε όλοι μαζί στο κέντρο Νεότητας όπου και τραπεζωθήκαμε με κρασί ρεφενέ. Για μεζέ είχαμε δύο κοκορέτσια και ένα κατσίκι ψητό στη σόμπα. Το γλέντι άρχισε με παλιά τραγούδια από την ομήγυρη και

συνεχίστηκε με την Γανναδιώτικη κομπανία με πολύ κέφι. Έπαιζαν οι ερασιτέχνες Νίκος Παπαδημούλας (κλαρίνο), Γεώργιος Πορφυριάδης (ακορντεόν), Γιάννης Θεοδόσης (κιθάρα) και Βασίλης Παπαδημούλας (ντέφι). Το φαγοπότι, ο χορός και το ομαδικό τραγούδι συνεχίσθηκαν μέχρι τις πρώτες μεταμεσονύχτιες ώρες. Την όλη εκδήλωση κινηματογράφησε σε βιντεοκασσέτα ο Τάκης Κούγιας που την πρόβαλε την επόμενη μέρα στην ίδια αίθουσα. Ήταν η ώρα που οι κυνηγοί επέστρεψαν από την παγόνα αγριογούρουνου καταϊδρωμένοι και το ρίξαμε στο τσίπουρο. Όλοι έμειναν κατενθουσιασμένοι από την προβολή.

Το βράδυ σεβήρισε σε όλους τους θαμώνες η Λευτερία Τζιμινάδη και στη συνέχεια επισκεφθήκαμε όλοι μαζί το καζάνι του Γιάννη Θεοδόση. Ήπιαμε φρέσκια ρακή και κρασί με μεζέ δύο κεμπάπ (σουβλιμάδες), λουκάνικα, κεφτεδάκια, ταραμοσαλάτα, τυροπιτάκια, τουρσί, τυρί και κάστανα. Έπαιξε νουμπέτια η Γανναδιώτικη κομπανία μέχρι κοντά τα μεσάνυχτα. Φεύγοντας ευχηθήκαμε καλή αντάμωση και του χρόνου πάλι στα καζάνια.

Όπως πληροφορηθήκαμε ενδιαφέρθηκε για τα καζάνια στο Γανναδιό και η τηλεπαρουσιάστρια Εύη Δεμίρη και γίνονται προσπάθειες να κινητομαγραφήσει την εκδήλωση αυτή.

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Η

Το Ίδρυμα ΚΛΕΑΡΧΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ που εδρεύει στην Κόνιτσα θα κατασκευάσει στην πόλη της ΚΟΝΙΤΣΑΣ τέσσερις (4) σκεπαστές βρύσες, παραδοσιακού χαρακτήρα, όμοιες με τις προηγούμενες. Για το λόγο αυτό

Κ Α Λ Ε Ι

κάθε ένα εργολάβο, που θα ήθελε ν' αναλάβει το έργο αυτό, να καταθέσει στο γραφείο του κ. Δημάρχου Κόνιτσας, σχετική προσφορά του, έγγραφη, μέχρι το τέλος Μαρτίου 1986.

Ο κοίχος της βρύσης θα είναι από νεόπια πέτρα με χοντρό πελέκι.

Η σκεπή από πλάκες.

Χρόνος παράδοσης για τις τέσσερις βρύσες, 30 Οκτωβρίου 1986.

Κόνιτσα 29/12/1985

Από το Ίδρυμα Κλ. Παπαδιαμάντη

τηλ. 0655-2.2191

ΧΑΡΑΛ. Ν. ΡΕΜΠΕΛΗ

ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ

(Γλωσσικά - Λαογραφικά

με τοπογραφικό χάρτη επαρχίας

Κονίτσης)

Ζητήστε το

1) ΚΟΝΙΤΣΑ: Γεώργιον Παπαχρηστίδη

2) ΑΘΗΝΑ: Νικόλ. Χ. Ρεμπέλη

Πορταριάς 19-21 11523

τηλ. 6914805

Τιμή δρχ. 1500

Ερέθισμα για να γραφτεί αυτό το άρθρο αποτέλεσε η ψήφιση από τη Βουλή του νομοσχεδίου για τη «Δομή και λειτουργία της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης».

Με βάση τη σκέψη ότι απαραίτητη προϋπόθεση για λαϊκή συμμετοχή, που αποτελεί την ουσία μιας δημοκρατικά οργανωμένης κοινωνίας, και στη συγκεκριμένη περίπτωση για συστηματική διερεύνηση των προβλημάτων της Εκπ/σης της 1ης και 2ης βαθμίδας και την προώθηση κατάλληλων λύσεων, είναι η συγκρότηση και λειτουργία σε κάθε σχολείο Συλλόγου Γονέων - Κηδεμόνων, η Πολιτεία έκανε ένα θετικό βήμα και αυτό που μένει είναι η ενεργοποίηση των Συλλόγων στα πλαίσια του Π.Δ., που θα καταρτισθεί μετά τη ψήφιση του Νόμου.

Η νομοθετική ρύθμιση του θέματος ήταν απαραίτητη γιατί όχι μόνο η λειτουργία, αλλά και ο τρόπος εκλογής των οργάνων διοίκησης των συλλόγων αυτών είναι αμφισβητήσιμη.

Με το νέο νόμο προβλέπεται η συλλογική οργάνωση των γονέων σε διάφορα επίπεδα (Σύλλογος - Ένωση - Ομοσπονδία - Συνομοσπονδία), καθιερώνεται η απλή αναλογική στις αρχαιρεσίες και το σπουδαιότερο διαγράφονται τα πλαίσια αρμοδιότητας, μέσα στα οποία οι σύλλογοι μπορούν να κινηθούν. Για παράδειγμα «σε κάθε δημοτικό σχολείο μπορούν να συγκροτούνται αυτόνομες συλλογικές μονάδες αγωγής (Α.Σ.Μ.Α.) κατά τάξη που συμβάλλουν στην αγωγή των μαθητών της κάθε τάξης και στην επιμόρφωση των γονέων...».

Το ενδιαφέρον της Πολιτείας είναι δικαιολογημένο, γιατί πρέπει να παραδεχτούμε ότι η παρουσία των περισσότερων συλλόγων που λειτουργούσαν και λειτουργούν στις έδρες των μεγάλων, κατά κανόνα, σχολείων, τυπική μάλλον ήταν παρά ουσιαστική.

Το έργο τους εξαντλούνταν — και εξαντλείται — στη νομιμοποίηση κάποιων απο-

φάσεων και την οικονομική κάπου - κάπου ενίσχυση των σχολικών ταμείων, για την αντιμετώπιση αναγκών θέρμανσης κύρια.

Οι όποιες φωτεινές εξαιρέσεις, πολύ σπάνιες παλαιότερα, συχνές τα τελευταία χρόνια, απλώς επισημοποιούν τον κανόνα.

Η εξασφάλιση, όμως, υγιών - έστω - νομικών πλαισίων λειτουργίας για τους συλλόγους γονέων - κηδεμόνων δεν είναι αρκετή. Για να υπάρξει ουσιαστικό αποτέλεσμα χρειάζονται πολλά. Και πρώτα - πρώτα ενημέρωση.

Είναι απαραίτητο οι γονείς και κηδεμόνες να ενημερώνονται συστηματικά πάνω στις εξελίξεις που σημειώνει η παιδαγωγική επιστήμη και η ψυχολογία του παιδιού, να γνωρίζουν τις συγκεκριμένες ανάγκες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το σχολείο το οποίο εκπροσωπούν και να λαμβάνουν γνώση των δυνατοτήτων της Πολιτείας για την αντιμετώπισή τους.

Χωρίς την ενημέρωση, θετικά βήματα, όπως π.χ. η συγγραφή και η κυκλοφορία των νέων σχολικών βιβλίων, αντιμετωπίζονται με καχυποψία και δημιουργούν δυσκολίες, οι οποίες θα ήταν δυνατό να αποφευχθούν.

Στο σημείο αυτό θεωρούμε απαραίτητο να υπογραμμίσουμε και το εξής: Η ενημέρωση γενικά, ξεχωριστά όμως στο μέρος που αφορά τη σωστή αντιμετώπιση του παιδιού από το οικογενειακό του περιβάλλον, σαν μια προβαθμίδα και παράλληλο συνάμα γεγονός της σχολικής ζωής, δεν ενδιαφέρει μόνο τους συγκεκριμένους γονείς των συλλόγων, αλλά και τους «δυνάμει», δηλαδή αυτούς που πρόκειται να γίνουν γονείς. Τελικά ενδιαφέρει όλους.

Για το πώς μπορεί να γίνει η ενημέρωση έχουν γραφτεί πολλά. Κατ' αρχήν τα μέσα μαζικής επικοινωνίας - ραδιόφωνο, τηλεόραση, τύπος - μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος της τηλεόρασης. Πολλές εκπομπές που βγαίνουν στον αέρα τα τελευταία χρόνια είναι χρησιμότες και παρακολουθούνται από ένα ευρύ κοινό.

Δημοσιεύουμε σήμερα έκθεση της μαθήτριας της Β' Γυμνασίου Κόνιτσας Ι. Αποστόλου, με σκέψεις που γεννιούνται από τις Χριστουγεννιάτικες γιορτές.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

Παραμονή Χριστουγέννων. Από το ξύλινο παράθυρο φαίνονται οι πρώτες νιφάδες του χιονιού. Μέσα στο μαντζάτο (σαλόνι) του σπιτιού μαζεμένη όλη η οικογένεια ασχολείται με κάτι. Ο πατέρας μ' ένα βιβλίο στο χέρι φαίνεται συλλογισμένος. Δίπλα η

μητέρα πλέκει. Στις πολυθρόνες οι αδελφές μου διαβάζουν κι αυτές. Κι εγώ σε μια γωνιά, δίπλα στο αναμμένο τζάκι κοιτάζω αφηρημένα τον τρελό χορό της φωτιάς. Η γάτα δίπλα γουργουρίζει ευχαριστημένη. Πάνω στο τραπέζι υπάρχουν οι πιατέλες γεμάτες γλυκά: μελομακάρονα, κουραμπιέδες, λαλαγκίτες κ.ά.

Μέσα από τις φλόγες της φωτιάς μου φάνηκε να ξεπήδησε μια μικρή, φτωχική φάτνη. Μα ναι! είναι η φάτνη του Χριστού. Μέσα σ' εκείνη τη νεκρή, χειμωνιάτικη νύχτα γεννήθηκε η ζωντανή ανοιξιάτικη μέρα. Γεννήθηκε ο βασιλιάς του κόσμου. Ο Ιησούς Χριστός.

Επίσης, χωρίς να παραβλέπεται ή να υποβαθμίζεται η αξία κατάλληλων βιβλίων, σχετικών με την αγωγή του παιδιού και την εκπαίδευση, η κυκλοφορία των οποίων πρέπει να αυξηθεί με παράλληλη καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας, απαραίτητη κρίνεται η έκδοση ενός καλαίσθητου περιοδικού, μηνιαίου ή δίμηνου που, ανάλογα, με ή χωρίς αντίτιμο και με ευθύνη των συλλόγων θα μοιράζεται σ' όλα τα μέλη τους κι όσους άλλους το θέλουν. Ανάλογες δραστηριότητες μπορούν να σημειωθούν σε στενότερες ή ευρύτερες περιοχές και σε συνεργασία με άλλου φορείς, όπως μαθητικές κοινότητες, συλλόγους δασκάλων κλπ.

Όλα τα παραπάνω, όμως, δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τη ζωντανή επικοινωνία. Κατάλληλοι ομιλητές θα ενημερώσουν τους ενδιαφερόμενους και αυτό με παράλληλη ενεργοποίηση του καθένα και συμμετοχή του στη συζήτηση. Χωρίς προβληματισμό, δίχως την αίσθηση ότι η ευθύνη για τη λήψη των όποιων αποφάσεων είναι θέμα συλλογικό και προσωπικό συνάμα, οι κάθε μορφής σύλλογοι θα υπολειτουργούν.

Ακόμη οι καλές σχέσεις των διοικητικών συμβουλίων των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων μ' όλους τους φορείς και παράγοντες που εμπλέκονται στην περιοχή

δραστηριοποίησής τους και ο σεβασμός των απόψεων και της προσωπικότητας των μελών που εκπροσωπούν, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη διαφορετικών θέσεων, είναι όρος απαραίτητος.

Έχουμε τη γνώμη ότι η καθιέρωση της απλής αναλογικής θα βοηθήσει πολύ σ' αυτόν τον τομέα, αφού θα διασφαλιστεί η πολυφωνία, που αναντίρρητα αποτελεί το βάθρο της δημοκρατίας, προϋπόθεση αναγκαία για μια δημιουργική πορεία και ουσιαστική παρουσία στο χώρο της αγωγής και της εκπαίδευσης.

Επιπλέον ο προσδιορισμός των ορίων μέσα στα οποία οι σύλλογοι γονέων - κηδεμόνων θα αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους, θα βοηθήσει στην άμβλυση - με απώτερο στόχο την εξάλειψη - της καχυποψίας με την οποία αντιμετωπίζονται από τους εκπαιδευτικούς, μιάς αμοιβαίας, θα λέγαμε καλύτερα, καχυποψίας, που οφείλεται σε άκαιρες παρεμβάσεις, υπέρβαση αρμοδιοτήτων, άγνοια και άλλους παρεμφερείς λόγους.

Όλα τα παραπάνω, σίγουρα, δεν εξαντλούν το θέμα. Ούτε και σκεφτήκαμε κάτι τέτοιο. Φιλοδοξία μας είναι να αποτελέσουν ερέθισμα για την παράθεση ή αντιπαράθεση κι άλλων απόψεων, ώστε μέσα απ' το καμίνι του διαλόγου να οδηγηθούμε σταθερά σε κάποια θετικά συμπεράσματα.

Η φάτνη δε μας προμηνά τίποτε. Μέσα ένα μικρό φτωχικό παιδάκι γεννιέται. Κι όμως σου λένε πως είναι ο Χριστός, ο βασιλιάς του κόσμου. Πως μπορεί όμως να είναι κυβερνήτης της γης, αφού δε γεννήθηκε σε παλάτια και ανάκτορα, ανάμεσα σε βασιλιάδες και πλούσιους, αλλά σε μία φτωχική φάτνη, σ' ένα στάβλο ζώων, σε μια κρύα δεκεμβριανή νύχτα, μέσα στ' άχυρα και τα ζώα;

Κι όμως αυτό είναι το πιο σημαντικό. Ο Ιησούς περιφρόνησε τους πλούσιους, τους δυνατούς και προτίμησε τους ταπεινούς, τους καταφρονημένους, τους φτωχούς. Μ' αυτό θέλει να φύγει το χάσμα των πλουσίων και των φτωχών. Θέλει μ' αυτό να διώξει το μίσος από τις καρδιές. Θέλει όλοι να ζουν στη βασιλεία Του. Θέλει η αγάπη να είναι ο συνδετικός κρίκος ανάμεσα στους ανθρώπους. Θέλει η ειρήνη και η φιλία ν' απλώνεται σ' όλο τον κόσμο. Θέλει η πείνα να είναι άγνωστη στη γη.

Η πείνα. Κοιτώ τα γλυκά πάνω στο τραπέζι. Σε κάθε πιατέλα κι ένα ξεχωριστό είδος. Μια ξεχωριστή λιχουδιά. Κι όμως κάπου κοντά μας, αλλά και μακριά μας, κάποια παιδιάκια πεινούν. Κάποια προσωπάρκια ζητούν ψωμί. Κάποια χεράκια απλώνονται παρακαλεστικά προς εμάς. Κάποια ποδαράκια τσουρουφλίζονται στην καυτή άμμο. Κι εμείς; Κι εμείς θα τα αφήσουμε έτσι, μόνα τους, αβοήθητα: Εμείς δε θα κάνουμε τίποτε γι' αυτά; Εμείς δηλαδή πρέπει να τρώμε τις λιχουδιές της μαμάς, ενώ αυτά δίπλα μας – γιατί δίπλα μας είναι, τα νιώθουμε – πεινούν, δεν έχουν ψωμί να φάνε; Όχι βέβαια! Τι μας δίδαξε με τη γέννησή του ο Χριστός; Αγάπη προς τον συνάνθρωπό μας, αλληλοβοήθεια, συμπάσταση. Μα κάποιος άλλος θα πει είναι μακριά αυτά τα παιδιάκια, τα πεινασμένα. Αυτός ο κάποιος κάτι μπορεί να κάνει: μια επιταγή με λίγα χρήματα, λίγα ρουχαλάκια, λίγα φάρμακα. Όλα αυτά είναι μια ένδειξη αγάπης για τα πεινασμένα, είναι ένα μικρό, αλλά σημαντικό δώρο γι' αυτά

τώρα που είναι Χριστούγεννα, τώρα που όλος ο κόσμος πρέπει να ζει στην αγάπη, στην ειρήνη.

Γι' αυτή όμως την κατάντια του κόσμου, ποιος φταίει; Κάποιος θα πει: «όχι εγώ» «Ούτε κι εγώ» βιάζεται να συμπληρώσει ο δεύτερος. Κι όμως εγώ κι εσύ κι όλοι μας φταίμε. Ο γεννημένος Χριστός μας δίδαξε και θα μας διδάσκει την αγάπη, την ειρήνη, την ταπεινότητα. Όμως εμείς δεν τον δεχτήκαμε όπως έπρεπε, μάλλον δεν τον δεχτήκαμε καθόλου. Ο κόσμος έγινε βίαιος, σκληρός, ο ένας μισεί τον άλλον, ο πόλεμος παραμονεύει σε κάθε γωνιά, οι άνθρωποι δεν καλημερίζονται.

«Ναι! Καλά όλα αυτά. Αλλά εγώ τι φταίω αν οι μεγάλοι θέλουν τον πόλεμο;» ρωτάει κάποιος μικρός.

Μέχρις ενός σημείου φταίμε κι εμείς. Γιατί να μη μιλάμε στο γείτονά μας, να μην του λέμε καλημέρα, να μην ανταλλάσσουμε ευχές τώρα που είναι Χριστούγεννα;

Από κει και πέρα όμως αυτοί που φταίνε είναι οι μεγάλοι. Θέλουν πόλεμο. Δε θέλουν να λύσουν τις διαφορές τους ειρηνικά. Και ξοδεύουν και ξοδεύουν τα λεφτά τους για βάσεις, για πυρηνικά όπλα. Δε βλέπουν δίπλα τους τα παιδιά που πεινούν, δεν κοιτούν τους μαύρους να σκοτώνονται από τους ρατσιστές. Το μόνο που βλέπουν είναι ο πόλεμος. Ξέρουν να ξοδεύουν τα λεφτά τους για τον πυρηνικό πόλεμο και τον πόλεμο των άστρων. Ο ένας βάζει βάσεις από δω ο άλλος από κει.

Δε συμφιλιώνονται. Δεν ενώνουν τις δυνάμεις τους για το καλό του κόσμου, για την ευημερία του, για την ειρήνη.

Πρέπει κάτι να γίνει. Τα Χριστούγεννα διδάσκουν αγάπη, σεβασμό στα ανθρωπινα δικαιώματα. Όχι εξάρτηση από τους μεγάλους του κόσμου. Πρέπει τα παιδιά όλης της γης να στείλουν γράμμα σ' αυτούς και να τους πουν:

«Κύριοι μεγάλοι! Το μέλλον ανήκει σε μας! Μη μας το καταστρέψετε! Θέλουμε ειρήνη! Θέλουμε φιλία! Κάντε τον κόπο να

ΑΛΒΑΝΙΑ

(Σύντομο οδοιπορικό και εντυπώσεις από μια επίσκεψη) του Σωτ. Τουφίδη

Για τη γειτονική μας Αλβανία έχουν γραφεί πολλά, τα τελευταία χρόνια, σε βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες. Έτσι, γίνεται δύσκολο στον καθένα μας να γράψει κάτι γι' αυτή τη χώρα, μήπως θεωρηθεί ότι «κομίζει γλαύκα εις Αθήνας» όπως έλεγαν και οι Αρχαίοι.

Ωστόσο, όταν επισκεφτείς την Αλβανία που αναπτύσσεται και αλλάζει χρόνο με το χρόνο, σου προξενούν εντύπωση τόσα πολλά πράγματα, ώστε νιώθεις την ανάγκη να τα διηγηθείς και στους άλλους.

Και υπάρχει τόσο μεγάλη επιθυμία στους περισσότερους Έλληνες να γνωρίσουν από κοντά αυτή τη γειτονική χώρα, ώστε κάθε τι που γράφεται γι αυτή να παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Αυτό το ενδιαφέρον είναι πιο έντονο στους Ηπειρώτες και πιο πολύ σ' αυτούς που ζούν κοντά στα σύνορα, όπως είμαστε κι εμείς οι Κονιτσιώτες.

Επειδή φέτος, μαζί με άλλους συμπατριώτες, επισκέφτηκα για δύο εβδομάδες τη γειτονική χώρα φιλοξενούμενος της Επιτροπής Πολιτιστικών Σχέσεων και πολλοί φίλοι του περιοδικού μας εξέφρασαν την επιθυμία τους να γραφεί κάτι και στην «ΚΟΝΙΤΣΑ» θα προσπαθήσω να ικανοποιήσω την επιθυμία τους.

Με συντομία – για να μη γίνω κουραστικός – θα περιγράψω το οδοιπορικό της

διαβάσετε την ιστορία των Χριστουγέννων. Κάτι θα σας διδάξει. Θα μάθετε για την αγάπη, για τα δικαιώματα του καθένα. Κάντε αυτά τα Χριστούγεννα να είναι Χριστούγεννα ΕΙΡΗΝΗΣ.

Σας παρακαλούν όλα τα παιδιά του κόσμου».

Ιωάννα Αποστόλου, ΒΙ

επίσκεψης, ελπίζοντας πως κάτι θα προστεθεί στις γνώσεις ή στην περιέργεια του αναγνώστη.

Είναι γεγονός ότι αποκτώντας περισσότερες γνώσεις για τους λαούς και προπαντός για τους γειτονικούς, προσθέτουμε ένα λιθαράκι στην οικοδόμηση μιάς αμοιβαίας κατανόησης, φιλίας και συνεργασίας για ένα ειρηνικό μέλλον μεταξύ μας.

Τούτο ισχύει και για τις σχέσεις μας με τη γειτονική Αλβανία με την οποία οι δεσμοί γίνονται πιο φιλικοί από το Γενάρη του '85 που η σημερινή κυβέρνηση της χώρας μας από κοινού με την αλβανική, έκαναν το ιστορικό άνοιγμα της Κακαβιάς.

Με το άνοιγμα αυτό πύκνωσαν πιο πολύ οι επισκέψεις πολιτών από τη μιά χώρα στην άλλη. Μέσα στις πολλές και η δική μας επίσκεψη...

Περνώντας τα σύνορα στην Κακαβιά την 25 Νοεμβρίου 1985, ήξερα πολλά από την παλιά ιστορία και λίγα από τη σημερινή ζωή στη Νέα Αλβανία. Γνώριζα π.χ. την Ιλλυρική καταγωγή των Αλβανών και τους αγώνες τους ενάντια στους πολυάριθμους επιδρομείς μέσα στους αιώνες (Ρωμαίους, Οστρογότθους, Σλάβους, Σταυροφόρους, Τούρκους κ.ά.).

Είχα διαβάσει για τους πολύχρονους αγώνες του Γιώργη Καστριώτη (Σκεντέρμπεη) και τις λαμπρές του νίκες κατά των Οσμανλήδων της Τουρκιάς.

Γνώριζα την παλλαϊκή αντίσταση και τις θυσίες του αλβανικού λαού στο διάστημα της ιταλογερμανικής κατοχής.

Επιτέλους ήρθε η ώρα να δώ από κοντά τη ζωή και τα σημερινά επιτεύγματα αυτού του μικρού αλλά φιλότιμου και γενναίου λαού. Ενός λαού που οι αγώνες του, μες στους αιώνες, για την ύπαρξή του, μοιάζουν με τους δικούς μας.

Η υποχρεωτική συμβίωση των δύο λαών κάτω από ίδιους εχθρούς κι αφέντες διαμόρφωσαν παρόμοια ήθη κι έθιμα· ακόμη και στη μουσική έχουμε αλληλεπίδραση...

Μ' αυτές τις σκέψεις κατηφορίζουμε στο

Δροπολίτικο κάμπο το χινοπωριάτικο πρωί του Νοέμβρη ύστερα από μια θερμή υποδοχή δημοσιογράφων της Επιτρ. Πολιτ. Σχέσεων.

Τα χωριά της Δρόπολης είναι χτισμένα στις πλαγιές των βουνών κι ανάμεσά τους ο κάμπος, που διασχίζεται από το Δρίνο. Σ' αυτά κατοικούν Έλληνες της μειονότητας.

Οι δημοσιογράφοι Πάνος και Μενέλαος, που θα μας συνοδεύσουν σ' όλο το ταξίδι των δυό εβδομάδων, μας δίνουν πρόθυμα διάφορες πληροφορίες.

Είναι κι αυτοί από τα γύρω χωριά και γνώστες της περιοχής.

Από μακριά βλέπομε το Λιμπόχοβο, κεφαλοχώρι που έμεναν οι μπέηδες πριν από την επικράτηση του λαϊκού καθεστώτος. Απ' αυτούς αγοράζουν το νερό με χρυσό οι κάτοικοι της περιοχής.

Η διαδρομή είναι μικρή και σε μισή ώρα φτάνομε στην ιστορική πόλη του Αργυρόκαστρου.

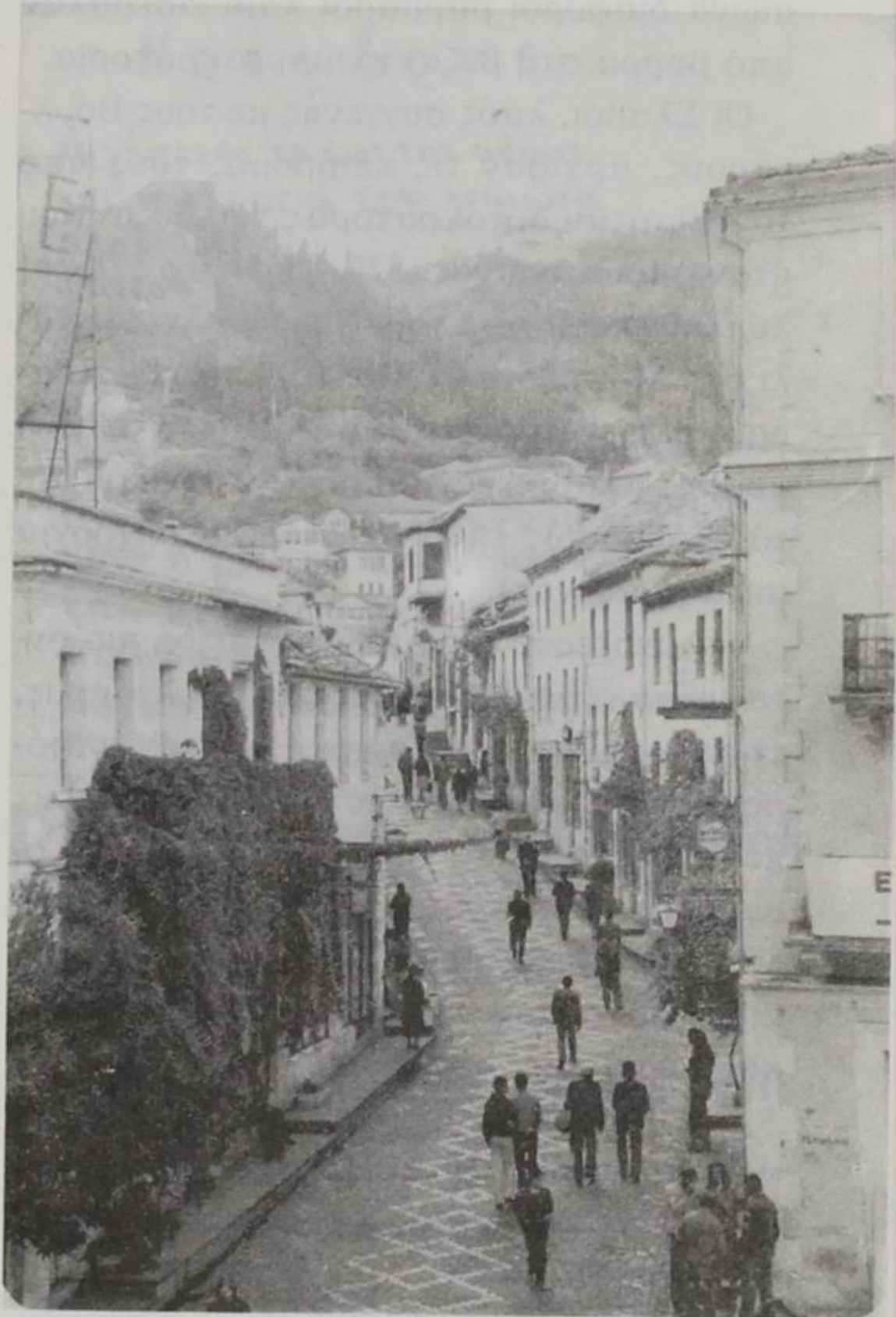
Μετά το γεύμα περπατάμε στα όμορφα καλντερίμια της πόλης των 21 χιλιάδων κατοίκων και την παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Επισκεπτόμαστε το Κάστρο και τα μουσεία της· ανταμώνουμε και κουβεντιάζουμε με τους κατοίκους. Εδώ είναι και η Παιδαγωγική Σχολή που φοιτούν οι Έλληνοδάσκαλοι της μειονότητας. Εκτός από τις διάφορες σχολές υπάρχουν στην πόλη και εργοστάσια όπου δουλεύουν χιλιάδες εργάτες και εργάτριες.

Σάββατο 26 Νοέμβρη. Ξεκινάμε για τα Τίρανα που απέχουν από τ' Αργυρόκαστρο 230 χιλιόμετρα. Διασχίζουμε την κοιλάδα του Δρίνου και σταματάμε στο Τεπελένι.

Στα πόδια της κωμόπολης ρέει ο Αώος που φαίνεται στο βάθος να ξεπροβάλλει μες από τα στενά της ιστορικής Κλεισούρας. Απέναντί μας υψώνονται, γυμνά και άξενα τα βουνά της Τρεμπεσίνας.

Αυτά εδώ τ' άμ' ερη είναι συνυφασμένα με την ιστορία της ρωμιοσύνης.

Στο Τεπελένι γεννήθηκε ο Αλή Πασάς που χρόνια διαφέντευε τους τόπους μας.

Παραδοσιακή αρχιτεκτονική στο Αργυρόκαστρο.

Εκεί στ' απόκρημνα βουνά και τις κλεισούρες έχυσαν άφθονο αίμα οι πατεράδες μας το 1940 για τη λευτεριά μας, κυνηγώντας τους μακαρονάδες του Μουσολίνι. Θυμάσαι, συγκινείσαι και θλίβεσαι για το κατάντημα του ανθρώπου....

Νίκη Σ. Γκουντουβά

Δικηγόρος

Γραφείον: Σταδίου 48

8ος όροφος - Αθήναι

Τηλ. 3210.807

Είναι γνωστό πως κατά τον 4 και 5 μ.Χ. αιώνα διάφοροι βάρβαροι λαοί εισέβαλαν από βορρά στη βυζαντινή αυτοκρατορία.

Οι Σλάβοι, λαός συγγενής με τους Βουλγάρους, άρχισαν τις επιδρομές τους από το 540, όταν αυτοκράτορας του βυζαντίου ήταν ο Ιουστινιανός (527 – 565). Το 578 πολυπληθές στίφος Σλάβων εισέβαλε και πάλι στη Μακεδονία, Ήπειρο, Στερεά Ελλάδα, καταστρέφοντας και λεηλατώντας. Οι πρώτες σλαβικές εποικήσεις στα μέρη αυτά έχουν ίσως την αρχή τους στα χρόνια αυτά (6 αιώνας).

Αργότερα, τον 7 αιώνα, επειδή πιέζονταν από τους Αβάρους και Βουλγάρους, εγκαθίστανται στη Βόρεια Ελλάδα με τρόπο ειρηνικό και με ιδιαίτερες συμβάσεις, που έκαναν με το Βυζάντιο. Σιγά σιγά όμως άρχισαν να παραγνωρίζουν τη βυζαντινή κυριαρχία, δεν πλήρωναν φόρους, επαναστατούσαν και λεηλατούσαν πόλεις και χωριά.

Η Ειρήνη η Αθηναία (780 – 802), αυτοκράτειρα του Βυζαντίου, έστειλε το 783 το στρατηγό Σταυράκιο με αρκετό στρατό κατά των Σλάβων.

Ο Θεοφάνης, λόγιος και ιστορικός, γράφει: «Κατελθών δε ούτος επί Θεσσαλονίκη και Ελλάδα υπέταξε πάντας και υποφόρους (= φόρου υποτελείς) εποίησε τη βασιλεία. Εισήλθε δε και εις Πελοπόννησον και πολλήν αιχμαλωσίαν και λάφυρα ήγαγε τη των Ρωμαίων βασιλεία».

Βέβαιο πάντως είναι πως με την εκστρατεία του Σταυρακίου οι Σλάβοι, ιδίως της Πελοποννήσου, δεν νικήθηκαν ολοσχερώς. Απόδειξη αυτού αποτελούν οι μετέπειτα σφοδρές και καταστρεπτικές επιδρομές τους σε πόλεις και χωριά, όπως συμπεραίνει κανείς και από τη μεγάλη επίθεσή τους εναντίον της Πάτρας (807), που σώθηκε ως εκ θαύματος του πολιούχου Αγίου Ανδρέα και χάρη στη γενναιότητα των κατοίκων της.

Σχετικά με την εισβολή των Σλάβων στην Πελοπόννησο, που άρχισε γύρω στα 750, ο Κων. Παπαρρηγόπουλος πιστεύει πως η ερήμωση των επαρχιών της, εξ αιτίας φοβερού λοιμού, και ο επικίνδυνος πολλαπλασιασμός των σλαβικών φυλών στη βόρεια Ελλάδα, ανάγκασε τους αυτοκράτορες του Βυζαντίου να επιτρέψουν την εγκατάστασή τους στην Πελοπόννησο. (Κ. Παπαρ. Περί της εποικήσεως σλαβικών φυλών εις την Πελοπόννησον, 1843 σελ. 109).

Νέες περιπέτειες είχε το Βυζάντιο από τις επιδρομές των Σλάβων επί Στεφάνου Α' Νεμάνια (12 αιώνας) και των διαδόχων του, οι οποίοι μεγάλωσαν το κράτος τους εις βάρος του Βυζαντίου. Αργότερα η Σερβία επί Στεφάνου Δουσάν (1331 – 1355) έφθασε στην ακμή της δυνάμεώς της. Ο δραστήριος αυτός Κράλης (βασιλιάς) των Σέρβων, εκμεταλλευόμενος τις εσωτερικές έριδες του Βυζαντίου, τις εισβολές Βουλγάρων και Τούρκων καθώς και τα πάντοτε κακόβουλα σχέδια των Γενουατών και Ενετών, εισβάλλει το 1346 στην Ελλάδα, καταστρέφοντας τα πάντα δια πυρός και σιδήρου. Οι κάτοικοι έντρομοι, για να αποφύγουν τη σλαβική λαίλαπα, κατέφευγαν στα βουνά και στα παράλια.

Ας σημειωθεί εδώ πως η ίδρυση πολλών χωριών της επαρχίας Κονίτισης ανάγεται στην εποχή αυτή των σλαβικών επιδρομών (14ος αιώνας), που ανάγκασαν κατοίκους της δυτικής Μακεδονίας να μετακινηθούν προς τα μέρη μας, για να σωθούν.

ΤΟ 1346 ο Δουσάν στέφεται αυτοκράτορας και βασιλιάς Σέρβων και Ρωμαίων, δεσπότης Άρτας και κόμης της Βλαχίας. Μετά το θάνατό του όμως το σερβικό κράτος δισπάστηκε σε πολλά κρατίδια, τα οποία εύκολα υπέταξαν οι Τούρκοι. Η μάχη του Κοσσυφοπεδίου (1389) έθεσε τέρμα στη σλαβική κυριαρχία.

Ποιήματα συμπατριωτών μας

Αναγνώριση

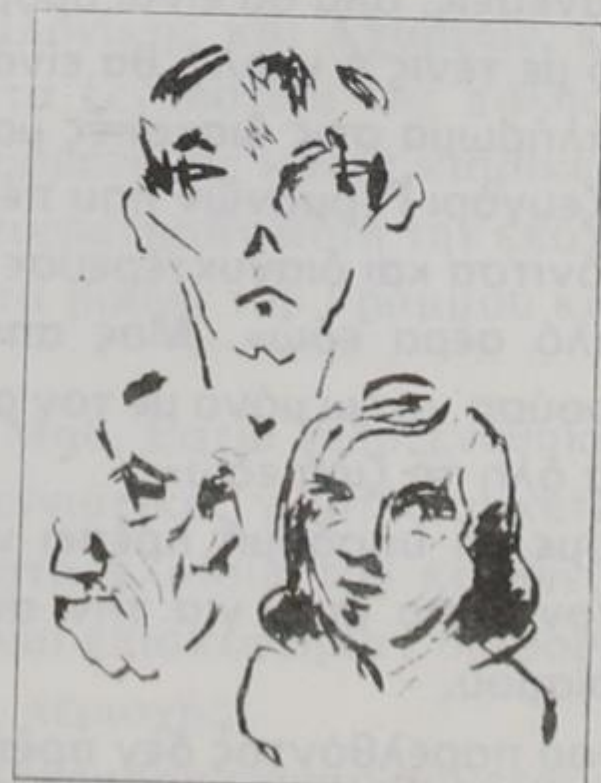
Ώχια της φυλής σου,
αιτρικια πάτησες αδέρφι.
Σιωπηλός,
ανέκφραστος έσερτες τα βήματά σου,
ανάσαινες αρχά,
σ' εκείνη την κοσμογονία
της κατακραυγής και της περιφρόνησης..
Και σαν έφτασε η ώρα
ξέσησες το θυμό σου...
Τα βήθια σου όρθωσε
έναντια στην εφτάχρονη βία!
Κι όρμησες με σφιχτές τις χροδιάς σου
καταπάνω στη ντροπή,
στο άδικο,
στη συμφορά του τόπου σου...
Γλυκός,
καλόβουλος αχωτιστής
στήθηκες στην ψυχήματ,
σαν το Ίεστέ,
γεαγικό σου αίμα,
ρυάκι,
βάλσαμο κύλασε χάρμα...
πλάι στον κόφο σου
πλατιό χαμόγελο της Ρωμιοσύνης
αγνό,
αμάραντο τριαντάφυλλο
η καρδιά μου,
η αναγνώρισή μου.

Γιώργος Μπούρης

Νοέμβρης

Λιγότεφε το φως της μέρας
και η στρατιά του χειμώνα
πλησιάζει
Παντού ο φόβος
η ένταση της ζωής χαμήλωσε
τα μάτια ορθάνοιξαν
κι απόχτησαν
μαθέση πίσω από τις πλάκες
ζ' αυτιά ματ σε μόνιμη ευαισθησία
μόνο η γλώσσα λαλοπατεί
την προίκα της
Νοέμβρητ
Πόσο μακρινό το τρελό καλοκαίρι
το λέγε τα σκονισμένα μήματα
το ταβάνι του ουρανού
που ματ πρεσάρει σ' αυτό το γέρο σκηνικό
Πώς άλλαξε το σκηνικό;
παιδιά υπολείματα
του φευγάτου πανηγυριού
Νοέμβρητ
Χαμήλωσε τη λάμπα
κι ατέχουν οι μπαμπές τον αύρουστό τους
τα μαχιά στολισμένα
με άνθη αιμάτινα
Πάντα για όλους δεν είναι το ίδιο
έναν Νοέμβρητ

Χρήστος Τσιγκούλης

Από πίνακα του Berchtold

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο χώρος τέχνης «Εϋμαρος» παρουσιάζει έργα του
αύστριακου ζωγράφου Karl Von Berchtold, σε ανα-
δρομική έκθεση. Σας προσκαλούμε στά εγκαίνια,
την Τετάρτη 29 Ιανουαρίου 1986 (7-10 μ.μ.).

Διάρκεια έκθεσης: 29 Ιαν. - 14 Μαρτίου 1986
Ώρες λειτουργίας:
Καθημερινές: 10.00-13.00 και 18.00-21.00
Σάββατο: 10.00-13.00

«Εϋμαρος»

Συναντήσαμε ένα ζευγάρι Δανών που παραθέριζε στην Κόνιτσα. Είναι λίγες ή μάλλον απίθανες οι φορές που ξένοι περνούν όλες τις διακοπές τους στην Κόνιτσα. Την απορία μας την έλυσε το ζευγάρι.

«Προορισμός μας ήταν η Κέρκυρα. Εκεί θα κάναμε φέτος τις διακοπές. Μόλις φτάσαμε στην Κόνιτσα, κάναμε τη σκέψη να σταθούμε για μια μέρα. Η αρχιτεκτονική της πόλης και η φύση μας έθελξαν. Η μια μέρα έκλεψε όλες τις διακοπές. Γνωρίσαμε τη φύση με περιπάτους. Η παρθένα φύση σε αγγίζει σε όλο σου το είναι, σε ξαναγιώνει. Του χρόνου θα ρθούμε μαζί με τα παιδιά μας και θα νοικιάσουμε ένα σπίτι».

Τους ρώτησα τι είδους προσφορά θα θέλατε να είχατε για να έχετε γεμάτες διακοπές. «Εμείς έχουμε τη Βαλτική και το κολύμπι δεν είναι το παν. Εξάλλου σήμερα οι θάλασσες είναι γεμάτες και δεν προσφέρουν την ικανοποίηση της μοναδικότητας, εκτός από τον ήλιο. Εμείς θα νιώθαμε ευτυχισμένοι να ερχόμαστε πάντα εδώ, χωρίς να πάθει η φύση καμιά αλλοίωση. Όχι μεγάλα ξενοδοχεία, αλλά όμορφα σπίτια που να σε βάζουν στο πετσί της απλοϊκής ζωής, για να ολοκληρώνεις τη γεύση που παίρνεις από τη μοναδική αυτή φύση. Αν διατηρήσετε τα πέτρινα σπίτια τα παλιά και τα εμπλουτίσετε εσωτερικά με τις στοιχειώδεις ανέσεις, όλα θα είναι όμορφα. Ένα στάδιο με τένις ή γκολφ θα είναι το τέλειο συμπλήρωμα στις διακοπές μας».

Σ' ένα ζευγάρι Γερμανών που πέρασε από την Κόνιτσα και διανυκτέρευσε είπαμε: «Έχει καλό αέρα εδώ». Μας απάντησε: «Αν μπορούσα να ζω μόνο με τον αέρα, θα ζούσα για όλη τη ζωή εδώ».

Βλέπουμε, τι υποδομή πρέπει να φτιάξουμε στον τόπο μας, για την ανάπτυξη του Τουρισμού.

Λάθη του παρελθόντος δεν πρέπει να επαναληφθούν. Οποιαδήποτε ενέργεια θα πρέπει να μετριέται σωστά για να μην υπο-

βιβάζεται το περιβάλλον. Χρειάζεται προσοχή, έχουμε ένα θησαυρό και απαιτείται συλλογική προσπάθεια και προγραμματισμός για να τον απολαύσουμε για πολλές γενεές, γιατί η φύση δεν αστειεύεται.

Στην πορεία της ανάπτυξης παρατηρούμε ότι προτεραιότητα δόθηκε στις περιοχές εκείνες που οι επενδύσεις απέδιδαν γρήγορα. Οι αναπτυγμένες τώρα περιοχές (τουριστικά) δέχτηκαν χωρίς άμυνα την κοινωνική διάβρωση, τον πολιτιστικό μαρασμό και την υποβάθμιση της φύσης. Όταν οι περιοχές αυτές ξεζουμισθούν, τότε οι άνθρωποι θα στραφούν σε νέες περιοχές παρθένες. Εδώ βρίσκεται το κλειδί της ορθολογιστικής ανάπτυξης της Κόνιτσας.

Λίγα βήματα αργά και μετρημένα. Η Ευρώπη αυτοκαταστρέφεται. Οι όξινες βροχές απειλούν τα δάση της. Τα εδάφη της πεθαίνουν. Το νερό δηλητηριάζεται, οι ποταμοί δεν αναπνέουν. Είμαστε πράγματι μια όαση. Κάθε επέμβαση στο δάσος πρέπει να μελετηθεί. Είναι προτιμότερο να κτίζεις στη γυμνή έκταση και να απολαμβάνεις απέναντι το δάσος, παρά να κτίζεις μέσα στο δάσος και να απολαμβάνεις απέναντι τη γύμνια.

Σήμερα η Α.Ε. Κόνιτσα Λαϊκή Αναπτυξιακή, δρομολογεί την κατασκευή ξενοδοχείου στην Κόνιτσα. Συγχρόνως όμως θα πρέπει να δημιουργηθούν μικρές βιοτεχνικές μονάδες, που θα προσφέρουν τα ντόπια προϊόντα στον τουρίστα και θα δώσουν δουλειά στα ελεύθερα εργατικά χέρια.

Στο επόμενο τεύχος θα παραθέσουμε θέσεις για την ανάπτυξη της περιοχής.

Θ. Γκιοζάρης
Γεωπόνος - Οικολόγος

Με την ευκαιρία της επετείου για τα γεγονότα του Πολυτεχνείου πραγματοποιήθηκε στην Κόνιτσα τριήμερο εκδηλώσεων.

Στις 14/11/85 έγιναν ομιλίες, απαγγελίες ποιημάτων κ.ά. σε όλα τα σχολεία της πόλης.

Στις 16 έγινε κατάθεση στεφανιών στο μνημείο της πλατείας από το Δήμαρχο και τους φορείς.

Την Κυριακή (17) το απόγευμα στο Κέντρο Νεότητας γιορτάστηκε η επέτειος με ομιλίες, ποίηση τραγούδια και χαιρετισμούς Συλλόγων και κομματικών οργανώσεων.

Όλο το τριήμερο λειτούργησε στο Κ.Ν. έκθεση φωτογραφίας από τα γεγονότα της ιστορικής μέρας.

- 24/11 Έπεσαν λίγα χιόνια στα κορφοβούνια και βροχές στα πεδινά.

- Στις 27/11 οργανώθηκε στα γραφεία του Εξωρ. Συλλόγου συνάντηση αντιπροσώπων Συλλόγων, Δήμαρχου και άλλων ενδιαφερομένων, στην οποία συζητήθηκε το θέμα του προγραμματισμού διαφόρων δραστηριοτήτων για την πολιτιστική αναβάθμιση του χώρου της Κόνιτσας. Δημιουργήθηκαν ομάδες δραστηριοτήτων στους εξής τομείς:

α) Ανοιχτό Πανεπιστήμιο. Σ' αυτό, ειδικοί επιστήμονες κατά διαστήματα, θα εκλαϊκεύουν με διαλέξεις θέματα ποικίλου ενδιαφέροντος.

β) Εξασφάλιση δασκάλου μουσικής για την εκμάθηση εγχόρδων οργάνων σε παιδιά ή και σε μεγάλους.

γ) Δημιουργία ταινιοθήκης ώστε να παρουσιάζονται στο κοινό κατά καιρούς ταινίες αξιόλογες, που να ανεβάζουν το πολιτιστικό επίπεδο του θεατή.

δ) Οργάνωση του χώρου (αίθουσα εξωρ. Συλλ.) όπου να μπορεί κάποιος να περνάει μερικές ώρες σε ζεστό περιβάλλον, ευχάριστα και δημιουργικά.

Αυτή τη στιγμή ένας από τους στόχους (Μουσικοδάσκαλος) πραγματοποιή-

θηκε κι όλας. Βρέθηκε μουσικός και άρχισαν τα μαθήματα κιθάρας σε δεκάδες μαθητές.

Προωθούνται και οι άλλοι τομείς και ευχόμαστε να πετύχουν οι προσπάθειες.

- Από τους γιατρούς Θόδωρο Αθανασόπουλο και Παναγ. Τούλα έγινε διάλεξη την 3/12 στη Μαθ. Εστία με θέμα τα ναρκωτικά, επακολούθησε συζήτηση ερωτήσεις απαντήσεις που δημιούργησαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον στο ακροατήριο.

- Ο φετινός έρανος του Ερυθρού Σταυρού στην Κόνιτσα απέδωσε περίπου 130 χιλ. δραχμές.

- Ο Σύλλογος Γυναικών Κόνιτσας, σε συνεργασία με το παρ/μα του Ελληνοσοβιετικού Συνδέσμου Γιαννίνων, οργάνωσε στην αίθουσα του Κ. Νεότητας έκθεση φωτογραφίας από τη ζωή και τα επιτεύγματα της Σοβιετικής Ένωσης. Τα εγκαίνια έγιναν στις 21 Δεκέμβρη και μίλησε κατατοπιστικά ο κ. Γ. Νικολάου. Η έκθεση κράτησε μια βδομάδα.

- Στις 29/12 έγιναν αρχαιρεσίες στον εξωρ. Σύλλογο, μετά την παραίτηση 5 Συμβούλων.

- Τις παραμονές των γιορτών η Κόνιτσα είχε αρκετή κίνηση. Τα εμπορικά καταστήματα είχαν αρκετή κίνηση. Τα ξενοδοχεία είχαν «κλειστεί» από μέρες με γκρούπ εκδρομέων.

Αρκετά μέλη των Ορειβ. Συλλόγων Θεσσαλονίκης και Αχαρνών, φιλοξενήθηκαν στα ξενοδοχεία της πόλης και εκμεταλλευόμενα τις καλές καιρικές συνθήκες που επικράτησαν αυτή την εποχή, εξόρμησαν στα βουνά του Γράμμου και του Σμόλικα.

- Στη Μαθ. Εστία φιλοξενήθηκαν τις Χριστουγεννιάτικες γιορτές αρκετοί νέοι και νέες, στα πλαίσια του κοινωνικού τουρισμού και επισκέφτηκαν διάφορα αξιοθέατα της περιοχής.

- Το Δεκέμβρη έγιναν αρκετοί χοροί στην Κόνιτσα και πολύς κόσμος διασκέδασε σ' αυτούς.

Οι Σύλλογοι Γονέων και κηδεμόνων του Β' και Γ' Δημ. Σχολείου έκαναν τους χορούς τους στο Κέντρο «Πλατανάκια».

• Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς έπεσε αρκετό χιόνι στα βουνά της επαρχίας μας. Ήταν η πρώτη σοβαρή εμφάνιση του χειμώνα γιατί ο Δεκέμβρης πέρασε με ηπιότητα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις: Στις 21/10/85 ο Χαράλαμπος και η Αναστασία Μακοπούλου απόχτησαν αγοράκι.

• Στις 25/11 ο Κώστας και η Βάγια Γαζώνα απόχτησαν αγοράκι.

• Αγόρι απόχτησαν στις 12/11 και το ζεύγος Στάθη και Σταυρούλας Κρυστάλλη.

• Ο Κώστας και η Δημητρούλα Γκίκα απόχτησαν δίδυμα κοριτσάκια, στις 17/12.

Βαφτίσεις: Στο τέλος Οκτώβρη έγινε η βάφτιση των δύο κοριτσιών του χαραλάμπου και της Ευαγγελίας Ζδράβου, στο Παγκράτι. Στα νεοφώτιστα δόθηκαν τα ονόματα Φιλομήλα και Χριστίνα.

Αρραβώνες: Ο Άγγελος Καραφλιάς και η Ελένη Κέντρου αρραβωνιάστηκαν την 26/10 στην Κλειδωνιά.

• Στο ίδιο χωριό έγιναν οι αρραβώνες του Νίκου Κατή, από την Αρίστη, με τη Βασιλική Κούγκουλη (30/11).

• Τα Χριστούγεννα έγιναν στον Πειραιά οι αρραβώνες του γιατρού Σταύρου Μπούσμπουλα με τη γιατρό Φωτεινή

• Την 26η του Δεκέμβρη αρραβωνιάστηκε ο καθηγητής Σπύρος Σκορδάς με την Αγνή Γαϊτανίδη.

• Την ίδια μέρα αρραβωνιάστηκαν, ο Μάκης Γ. Γαϊτανίδης με την Μαρία Σταύρου από την Εξοχή.

• Στις 28/12 αρραβωνιάστηκε η Νίκη Β. Αντωνίου με τον Κώστα Γιωτίτσα από τη Γορίτσα Ιωαννίνων

Γάμοι: Παντρεύτηκαν. Στις 7/12 ο Ηλίας Ράπος από το Μάζι με τη Λένα Μανουσο-

πούλου στην Αθήνα, με πολιτικό γάμο.

• Στις 28/12 έγινε ο γάμος του Κώστα Αντωνίου από τα Καβάσιλα με τη Μαρία Μάντζιου από Μυροδάφνη Ιωαννίνων. Κουμπάροι ο Λάζος και η Γεωργία Ζαχαράκη.

Θάνατοι: Πέθαναν στην Κόνιτσα οι παρακάτω:

• 18/11 η Αγλαΐα Γάκη 99 χρονών

• 27/11 ο Λάζος Ράγκας 85 χρονών

• 28/11 Ελένη Ξ. Χατζή 86 χρόνων

• 18/12 Η Ρούσα Π. Κουτρομπίνα 85 χρόνων

• 21/12 Η Ουρανία Τσιγαρίδα 95 χρόνων

Στο Ελεύθερο πέθανε ο Λεωνίδας Μπανάς 92 χρόνων στις 25/11

• Σκοτώθηκε στην Κλεισούρα Φιλιππιάδας, σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα ο Κότινας Κων/νος από το Κεράσοβο. Βαριά τραυματίστηκε η γυναίκα του Λευκοθέα και η αδερφή του Σταυρούλα, σύζυγ. Οδ. Μακρυγιάννη.

• Επίσης πέθαναν αυτό το μήνα οι Κερασοβίτες:

• Νικόλαος Κουκούμης 71 χρόνων, στην Αθήνα.

• Χρήστος Κουκούμης 71 χρόνων, στην Άρτα

• Κώστας Γελαδάρης 73 χρόνων, στο Κεράσοβο

• Ανδρομάχη Βάιλα 70 χρόνων, στην Αθήνα

• Μαρίνα Γελαδάρη 70 χρόνων

ΠΗΡΑΜΕ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Κυρίτσης Γεώργιος Αυστραλία Δολ. 25

Ευαγγελίδης Κων/νος USA Δολ. 25

Ζηκόπουλος Ανδρέας USA Δολ. 30

Λάζος Γιάννης USA Δρχ. 2.500

Υπ/κα Εθν. Τραπ. Κόνιτσας 3.000

Χατζημελετίου Βασίλης Αθήνα 4.500

Κατής Γεώργιος 3.000

Λόβα Ελευθερία Αθήνα 2.000

Βαρδάκης Πασχάλης Αθήνα 1.500

Κοινότητα Κεφαλοχωρίου 2.000

Ντάφλης Γιάννης Κόνιτσα 1.500

Τάγγα – Καλαϊτζή Βεατρ. Θεσ/κη ... 1.000

Φλώρου Ελένη Αθήνα 1.000